

Datum
2020-01-30
Vår referens
Lotta Fröding
Utvecklingssekreterare
lotta.froding@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet - Promemoria om möjlighet till betyg från årskurs 4 STK-2019-1676

Sammanfattning

Malmö stad har av Utbildningsdepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på promemorian *Möjlighet till betyg från årskurs 4*. Utifrån en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderata samlingspartiet, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna infördes 2017 en försöksverksamhet där skolor gavs möjlighet att sätta betyg från årskurs 4. Då intresset att delta i försöksverksamhet var för lågt för att kunna göra en utvärdering föreslås nu att alla skolor får möjlighet att införa tidigare betyg under återstående tid av försöksperioden.

Grundskolenämnden har yttrat sig och ställer sig generellt positiv till promemorians förslag men anser att sambandet mellan elevers kunskapsutveckling och tidigare betyg bör utredas närmare.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Promemoria - Möjlighet till betyg från årskurs 4
- Remiss från Utbildningsdepartementet - Promemoria om möjlighet till betyg från årskurs 4
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200210 Remiss från Utbildningsdepartementet Promemoria om möjlighet till betyg från årskurs 4
- Yttrande - promemoria om möjlighet till betyg från årskurs 4
- Remissvar från grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 200122 § 2 med Reservation (MP) och Muntlig reservation (M)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-02-10
Kommunstyrelsen 2020-02-12

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

Grundskolenämnden

Ärendet

Malmö stad har av Utbildningsdepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på promemorian *Möjlighet till betyg från årskurs 4*. Utifrån en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderata samlingspartiet, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna infördes 2017 en försöksverksamhet där skolor gavs möjlighet att sätta betyg från årskurs 4. Intresset för att delta i den tidsbegränsade försöksverksamheten, såsom den då utformades med bland annat krav på ansökan hos statlig myndighet, begränsningar i hur stor andel av en huvudmans skolenheter som kan ingå samt krav på yttrande från elever och vårdnadshavare, visade sig vara lågt. Skolverket har konstaterat att underlaget är för lågt för att göra en utvärdering och har därmed valt att göra en kvalitativ studie av bedömningspraktiken på deltagande skolor. Den pågående studien undersöker hur bedömningspraktiken förändras över tid och vilka konsekvenser den får för elever, lärare och undervisningen.

I enlighet med januariavtalet föreslås möjlighet för alla skolor, att sätta betyg från årskurs 4 i de obligatoriska skolformerna¹, införas. Genom att redan till höstterminen 2020 göra det enkelt för de skolor som vill delta i försöksverksamheten, kan värdefulla erfarenheter samlas in under försöksverksamhetens sista år. Eftersom det är frivilligt att delta i försöksverksamheten med tidigare betyg blir en tillämpning av den kommunala finansieringsprincipen inte aktuell.

Bestämmelserna om en möjlighet till betyg från årskurs 4 föreslås införas i skollagen och skolförordningen inför höstterminen 2021, då försöksverksamheten upphör.

Denna promemoria föreslår en möjlighet för skolor att införa tidigare betyg. Eftersom införandet bygger på frivillighet bör de skolor som inför tidigare betyg ha förutsättningar att vid genomförandet främja positiva och minimera negativa konsekvenser.

Utvärderingar av betyg i årskurs 6

Skolverket har gjort utvärderingar av betyg från och med årskurs 6 som visar både positiva och negativa konsekvenser av tidigare betyg. Resultaten visar att tidigare betyg kan påverka både elevers *motivation* som *kunskapsutveckling*. Hos lärare, elever och vårdnadshavare finns upplevelsen att olika grupper av elever påverkas på olika sätt av de tidigare betygen.

Motivation – drygt hälften av lärarna i undersökningen upplever generellt elevernas motivation som högre. Hela 80 procent av eleverna uppgav att motivationen var högre till följd av betygen.

Kunskapsutveckling – fler lärare upplever att flickors kunskapsutveckling är högre än pojkars, 40 procent respektive 27 procent, efter införandet av betyg i årskurs 6. Det finns också lärare som upplever att kunskapsutveckling blivit lägre, pojkar 7 procent och för flickor 2 procent. Detta bör i stor utsträckning kunna kopplas till skillnader mellan hög- och lågpresterande elever och pojkar.

Grundskolenämndens remissvar

Nämnden ställer sig generellt positiv till promemorians förslag men anser att sambandet mellan

---

¹ Grundskolan, grundsärskolan och sameskolan (skolår 5 i specialskolan).

elevers kunskapsutveckling och tidigare betyg bör utredas närmare eftersom de nationella utredningarna som gjorts inte i tillräcklig omfattning ger belägg för effekter av betygssättning i tidigare årskurser. Frågan om i vilka årskurser betyg ska sättas kan även medföra konsekvenser för huvudmannens beslut om kompetensutveckling och fördelning av lärarresurser mellan skolenheter.

För berörda skolenheter och årskurser i försöksverksamheten gäller inte skollagens krav på att upprätta framåtsyftande skriftliga individuella utvecklingsplaner. Nämnden vill påpeka att det även i en försöksverksamhet är viktigt med ett förtydligande kring utvecklingssamtal enligt skollagens rådande krav.

MP har lämnat skriftlig reservation.

V anmäler reservation och avser inkomma med en skriftlig reservation. Vid tidpunkt för justering har ingen reservation inkommit.

M anmäler muntlig reservation.

Stadskontorets bedömning och förslag till yttrande

Kunskapsresultaten i grundskolan behöver förbättras och en del i det arbetet är att säkerställa att alla elever tidigt får den ledning och stimulans som de behöver för att de ska kunna utvecklas så långt som möjligt. De elever som har svårt att uppfylla de nationella kunskapskraven ska tidigt ges det stöd som de behöver i sin utveckling. Bland annat infördes 2016 kunskapskrav i läsförståelse i årskurs 1 och nationella bedömningsstöd i matematik och i svenska och svenska som andraspråk för lågstadiet. I juli 2019 infördes obligatoriskt nationellt kartläggningsmaterial i förskoleklassen om språklig medvetenhet och matematiskt tänkande samt en läsa-, skriva- och räknagaranti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet.

När betyg infördes i årskurs 6 under 2012, var ett av målen med reformen att elever i behov av extra stöd skulle få det i högre utsträckning, så blev det inte enligt Skolverket. Istället har andelen elever med särskilt stöd minskat från 13,9 till 5,3 procent de senaste fem åren på grund av nya regler för hur särskilt stöd ska ges. Det nya förslaget om betyg i årskurs 4, berör ännu yngre elever, det vill säga 10-åringar.

Tidigare ansökan att få delta i försöksverksamheten var lågt, endast 15 skolor av 100 möjliga. Då var skolan tvungen att ha lärare, elever och föräldrar med sig för att kunna delta. Med det nya förslaget räcker det att rektorn beslutar om att delta. Lärare, elever och föräldrars möjligheter att yttra sig har strukits ur förslaget.

Det kan konstateras att det vetenskapliga stödet för tidiga betyg är svagt. De förstärkningar som tillkommit sedan 2016 och framöver, behöver arbetas in. Endast legitimerade lärare får sätta betyg och ojämlikheten för elever, om de har tillgång till behörig lärare eller ej, blir en fråga om rättvis bedömning och möjlighet till individuellt anpassat stöd.

Enligt Lärarförbundet är stödet för tidigare betyg lågt inom lärarkåren, de anser att det är bristen på möjligheten att sätta in stöd som är svagheten i svensk skola.

Grundskolenämnden är generellt positiva till förslaget att utöka försöksverksamheten till fler skolor men att samband mellan tidigare betyg och kunskapsutveckling bör utredas vidare.

Synpunkter och kommentarer på promemorian *Möjlighet till betyg från årskurs 4* lämnas i förslag till yttrande.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör